

HLÁSKY Z MASKY

ROČNÍK 2021, ČÍSLO 4

JEDINEČNOSŤ
A SPOLUPRÁCA
DVOCH
REGIÓNOV
Muránska planina – Čierny Hron

PRVÝ podnikateľský projekt

A je to tu! Prvý realizovaný projekt v rámci výzvy MAS Partnerstvo Muránska planina – Čierny Hron na podporu podnikania a inovácií z IROP. Finančný príspevok vo výške 66 394,99 € bol schválený na nákup 3 osého obrábacieho CNC stroja, ktorý umožní obrábať väčšie dielce s omnoho vyšším výkonom, rýchlosťou a presnosťou. Podnikateľovi z Tisovca gratulujeme a tešíme sa na podobné úspešné projekty.

Získali sme ďalšie finančné zdroje do regiónu

Miestnym akčným skupinám boli pridelené dodatočné finančné prostriedky na implementáciu vlastných stratégii miestneho rozvoja. Partnerstvo Muránska planina – Čierny Hron navýši objem prostriedkov do regiónu v objeme cca 450 tis.€, ktoré použije na realizáciu projektov pre obce a podnikateľov z územia, do konca roku 2025.

Už teraz máme pre Vás pripravené otvorené výzvy z Integrovaného regionálneho operačného programu na čerpanie finančných prostriedkov na podporu:

- podnikania a inovácií vo výrobe aj v službách,
- rozvoja sociálnych a komunitných služieb,
- cyklotrás,
- bodovania zastávok, parkovísk, chodníkov, trhovísk.

Uzávierky hodnotiacich kôl sú v intervale 3 mesiacov a to vždy k 15. dňu príslušného mesiaca.

Na jeden projekt je možné získať až 90 000 €

Najbližší termín uzávierky je už 15. júl 2022 !!!

V TOMTO
ČÍSLE
NÁJDETE:

Spoznávame
náš región

Vedeli ste, že...

V obci Lom nad
Rimavicom
vznikol prvý
náučný
chodník

Jeden z nás ...

Kam na výlet
v našom
regióne

Pripravujeme aj iné výzvy...

Z Programu rozvoja vidieka podporíme:

- spracovanie a predaj poľnohospodárskych a potravinárskych produktov,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistiku,
- investície do miestnej, rekreačnej infraštruktúry a zlepšenie vzhľadu obcí.

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2020

**NAŠU
BUDÚCNOSŤ
TVORÍ TO,
ČO
ROBÍME
DNES...**

Spoznávame nás region

Najvyššie položená obec okresu Revúca, nazývaná Muránska Huťa sa rozprestiera v údolí Hutského potoka, ktorý očarí návštěvníkov vodopádom, na pomedzí Muránskej planiny a Stolických vrchov. Súčasťou obce je známa miestna časť Predná Hora. Vznik a názov obce súvisí s existenciou sklárskej huty, ktorú založili majitelia muránskeho panstva v období 1652 -1670 v hlbokej doline Hutníckeho potoka. Obyvatelia pracovali v lesoch a vandrovali po celom Uhorsku ako sklenári a obločiaři. V súčasnosti tu žije 180 obyvateľov. V 60-tych rokoch 19. storočia pracovali v obci dva hámre, prvý - klinčiareň na výrobu "sekancov" (klincov do šindľov), druhý - gračiareň na výrobu grác, krampáčov, motýk, rýľov a lopát. Okolo obce prechádza turistická trasa rudná magis-

trala, ktorá spája historické lokality zamerané na ťažbu a spracovanie rudných nerastov.

Miestna časť Predná Hora sa nachádza v krásnom

lesnom prostredí, je známa svojim zdravotníckym zariadením. Zariadenie sa nachádza v kaštieli bulharského cára Ferdinda I. Coburga, ktorý si ho začal budovať ako svoje zimné sídlo, dokončil ho ako excár a opustil v roku 1944. Od roku 1952 objekt slúžil ako tuberkulózne sanatórium, dnes ako ústav na liečenie všetkých závislostí, vysoko hodnotený v odbornej verejnosti, známy ako „kaštieľ ktorý liečí“. Pred budovou a v jej okolí sa nachádza

udržiavaný park s fontánou, ako aj športovo-rekreačný areál, ktoré sú prístupné verejnosti a ponúkajú možnosť posedenia, odychu v prírode na okraji Národného parku Muránska planina.

Svojim čistým vzduchom sa radí medzi klimatické kúpele blahoďarne pôsobiacé na dýchacie cesty. V blízkosti kaštieľa zaujme drevený lovecký zámoček, v ktorom je v súčasnosti sprístupnená expozícia. Návštěvníkov expozície čaká pútavá prednáška o živote a histórii rodu Ferdinanda Coburga, spojená s prehliadkou 7 miestností, kde bulharský cár oddychoval a venoval sa najväčším životným záľubám – poľovníctvu a botanike.

Vedeli ste, že...

LEADER si na Slovensku komplikujeme sami - Absurdné usmernenie PPA diskriminuje žiadateľov

Iniciatíva LEADER už viac ako 30 rokov úspešne pomáha v celej Európskej únii rozvíjať vidiecke oblasti. Slovensko je veľkou výnimkou. Končiace sa programové obdobie bude pre celú krajinu, pre vidiek a miestne akčné skupiny obrovským fiaskom a medzinárodnou hanbou. Čerpanie finančných prostriedkov v rámci Opatrenia 19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER k 1. januáru 2022 predstavovalo rovných 0 % v podopatrení 19.2 a približne 6 % v podopatrení 19.4. Pritom na prístup LEADER bolo na tento účel v každom členskom štáte povinne vyčlenených 5 % zdrojov. Slovensko, ako jedna z mála krajín Európskej únie, ich nedokázalo v praxi využiť.

„Problémom nie je nezáujem a nedostatok projektov, ale zle nastavené procesy, prehnaná byrokracia a absolútna nedôvera národnej úrovne voči odborníkom pracujúcim v regiónoch,“ zdôrazňuje predseda Národnej siete miestnych akčných skupín (NS MAS) SR Štefan Škultéty.

Jedným zo sporných byrokratických opatrení je Usmernenie Pôdohospodárskej platobnej agentúry (PPA) č. 8 ešte z roku 2017. Národná sieť MAS upozorňuje na tento problém už od roku 2019 a neúspešne žiada o zrušenie komplikovaného usmernenia. Národná sieť MAS upozorňuje na tento problém už od roku 2019 a neúspešne žiada o zrušenie komplikovaného usmernenia. „Len v priebehu posledného polroka boli vydané tri nové verzie usmernenia. Tie do postupov obstarávania priniesli ešte väčší zmätok,“ opisuje predseda NS MAS. Národná sieť MAS, ktorá združuje 67 MAS, na základe skúseností z praxe považuje usmernenie za zbytočné, duplicitné a komplikované. „Čerpanie finančných prostriedkov v rámci Opatrenia 19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER je katastrofálne. Skutočne prišiel čas v plnom rozsahu zrušiť nezmyselné Usmernenie č. 8/2017 a postupovať podľa jednotnej príručky k verejnemu obstarávaniu, aby sa naozaj stala jednotnou, nakoľko legislatíva EÚ to umožňuje. Podľa našich informácií tomuto kroku nič nebráni,“ uzatvára predseda Národnej siete miestnych akčných skupín Štefan Škultéty.

Zdroj: NS MAS

V obci Lom nad Rimavicou vznikol prvý náučný chodník

Náučný chodník „Od prameňa Rimavice ku prameňu Iplä“ spája pramene dvoch významných riek Rimavice a Ipeľ, medzi ktorými sa rozprestiera aj obec Lom nad Rimavicou. Tie zo severnej i južnej strane obkolesujú bohatstvo tejto vrchárskej obce, ktorým sú nielen ľudové tradície či architektúra, ale i krásu okolitej prírody. Myšlienku priniesť verejnosti malú ochutnávku z toho, čo obec Lom nad Rimavicou, jeho história, obyvatelia i okolie ukrýva sa pretavila do projektu prvého náučného chodníka v obci. Ten symbolicky spája nielen dva pramene riek, ale aj dva regióny,

na pomedzí ktorých obec leží – Horehronie a Podpoľanie. Projekt bol realizovaný z finančných prostriedkov Banskobystrického samosprávneho kraja v rámci VZN č.38/2019 účelovo určených na podporu regionálneho rozvoja a rozvoja cestovného ruchu v kraji. Realizátorom projektu bola obec Lom nad Rimavicou v úzkej spolupráci s Oblastnou organizáciou

cestovného ruchu – Región Horehronie, ktorej je členom. Chodník vedie z centra obce od prameňa Rimavice obecnej ulicou, ktorú lemujú ešte stále zachovalé drevenice s podmurovkou typické pre prostredie vrchov. Medzi nimi návštěvníci objavia kováčsku vyhľadávanú a osviežia sa pri studni, ktorá im pripomienie filmovú história obce. Tesne za obcou bol vybudovaný prístrešok, v ktorom si rodiny s deťmi nielen oddychnu, ale naučia sa aj niečo

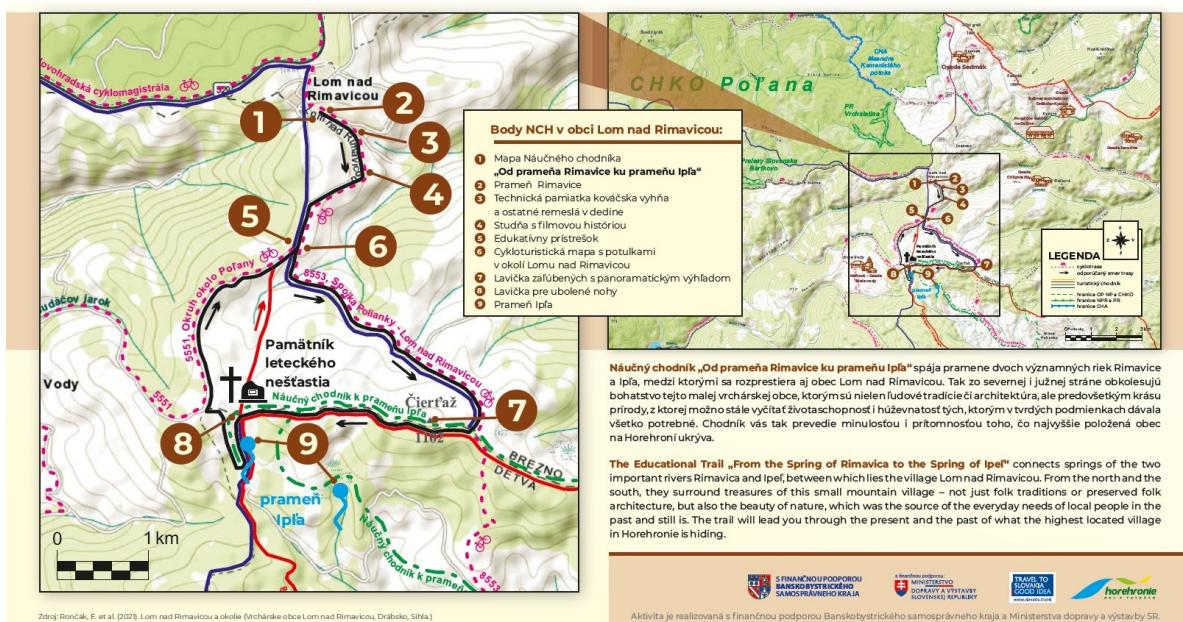
nové
o miestnej faune a flóre.
Cykloturistická mapa, ktorá sa nachádza hned' pri prístrešku ponúkne návštěvníkom ďalšie mož-

nosti, kam sa vybrať v okolí Lomu nad Rimavicou – či už pešo alebo na bicykli. Chodník pokračuje ďalej do turisticky obľúbenej časti Lomu – vrchu Čierťaž známemu vďaka svojim dych berúcim výhľadom na hrebeň Nízkych a Vysokých Tatier. Ten si na lavičke pre zaľúbených vychutnajú o čosi dlhšie nielen páry, ale každý, kto sem zavítá. Počas oddychu si

návštěvníci môžu vyskúšať svoje poznatky z geografie a prejsť názvy jednotlivých vrchov. Tým menej zdatným pomôže náučná tabuľa umiestnená priamo na lavičke. Prechádzkou ďalej po hrebeni sa návštěvníci dostanú ku krízu s pamätníkom leteckého nešťastia Polanská, pri ktorom si môžu v tichu prírody odpočinúť alebo si urobiť malý piknik v prístrešku pri prameňi Iplä, ktorý sa nachádza nedaleko. Cieľom projektu bolo zaujímavo zatraktívniť túto oblasť a vybaviť ju vhodnou doplnkovou infraštruktúrou, ktorá bude slúžiť najmä pri rekreácii a pobytu v prírode v letných, ale aj v zimných mesiacoch. Náučný chodník vedie po turistickej trase, ktorou v lete vedie oficiálna turistická trasa a v zime upravované bežkárske trate. Pravidelná údržba týchto tratí je zabezpečená najmä vďaka miestnemu partnerovi, ktorá prebieha v spolupráci s obcou a OOCR Región Horehronie. Údržbu tratí tiež finančne podporuje Banskobystrický samosprávny kraj. Vďaka spolupráci viacerých partnerov tak na návštěvníkov a bežkárov čaká už túto zimnú sezónu aj nový náučný chodník.

Zdroj:

<https://www.obeclomnadrimavicou.sk/naucny-chodnik-lom-nad-rimavicou/>

Zdroj: Rončák, E. et al. (2021). Lom nad Rimavicou a okolie (Vŕchárska obec Lom nad Rimavicou, Drábsko, SR).

Aktivita je realizovaná z finančnej podpory Banskobystrického samosprávneho kraja a Ministerstva dopravy a výstavby SR.

Jeden z nás ...

Ozubnicová železničná trať Tišovec - Pohronská Polhora, dnes môžete vychutnať zážitkosť najvyšším prevýšením v oblasti sedla Zbojská, vznikla v roku 1896 z dôvodu potreby rozvoja hutníckeho priemyslu. Pôvodné ozubnicové zariadenie naštastie prežilo vú jazdu ozubnicovým parným obdobie útlmu výroby železa v druhej polovici 20. storočia, a tak sa mohla železnica stať v roku 2008 kultúrnou pamiatkou. Je to

jediné miesto v Európe, kde si môžete vychutnať zážitko s výhľadom na železnici normálnejho rozchodu, pričom sa Vám naskytujú nevšedné pohľady z okien na prírodu Národného parku Muránska planina. Odvezie Vás ozubnicový parný rušeň dovezený z Rumunska cez špeciálny tunel a 2 historické viadukty až do sedla Zbojská, vychýreného zbojníckeho miesta. Okrem jazdy parnou zubačkou si môžete vychutnať aj jazdu historickými motorovými vlakmi. Zaujímavosti z histórie ozubnicovej železnice Tišovec - Zbojská - Pohronská Polhora sa môžete dozvedieť priamo na železničnej stanici Tišovec. Múzeum **Zubačky** vedľa výpravnej budovy železničnej stanice Tišovec je prístupné v dňoch jazd parných vlakov.

Kam na výlet v našom regióne

V prekrásnom prostredí Národného parku Muránska planina v sedle Zbojská Vás vítá originálny salaš, ktorý zatiaľ nenájdete nikde inde na Slovensku. Nachádza sa tu reštauráciu, kde si v príjemnom prostredí vychutnáte tradičné jedlá a špeciality z baraniny, ktoré Vám spestrí obsluha v krojoch a miestna ľudová hudba. Zbojnícky dvor ponúka i netradičné ubytovanie na skutočnom salaši, kde budete zaspávať a prebúdať sa s bečiacimi ovečkami, erdžaním koní a brechotom salašníckych psov. Nádherný výhľad na prírodné bohatstvo Vám poskytne Vyhliadková veža Zbojská, ktorá sa nachádza na opačnom kopci oproti salašu. Krásy sedla Zbojská môžete spoznať nielen

zo sedla hucúľ, ale aj zo sedla bicykla. Záprah muránskych norikov a vyhliadkový miniautobus Vás prevezie na Gazdovský dvor do sedla Chlipavice pri lazníckej osade Krátke. Pre milovníkov adrenalínu je možnosť navštíviť náučný zbojnícky chodník legendárneho tisovského zbojníka

Jakuba Surovca a jeho zbojníckej družiny., ktorého východzí bod je pri informa-

čnom centre na Zbojníckom dvore a pokračuje súbežne s červeno vyznačenou Rudnou magistrálou smerom na

Remetisko, ďalej cez dolinku Makovo koryto, popod železničný viadukt Čertov most smerom k ústiu Čertovej doliny. Po krátkom vybočení k Čertovej jaskyni a prekonaní tiesňavi sa náučná trasa vracia späť na Zbojnícky dvor cez lúky Pacherky a salaš v Galičke. Tohoročnou novinkou je wellness nazvaný Zbojnícke kúpele, vytvorené v umelej jaskyni pri Halaši Zbojská. Priaznivé zdravotné účinky horúceho kúpania v spojitosti s výhľadmi na okolitú prírodu a hviezdnú oblohu sú tým pravým balzamom na dušu, ktoré si taktiež môžete vychutnať pri návšteve Salaša Zbojská.

Kontakt

Kancelária Partnerstva Muránska planina - Čierny Hron
Nám. Dr. V. Clementisa 87 (1. poschodie) - vchod zo zadnej strany
980 61 TISOVEC
tel.č.: 0950 464 450
e-mail: partnerstvompch@gmail.com
web: www.muranskaplanina.com

v pracovných dňoch 9⁰⁰ - 15⁰⁰ hod.

Program rozvoja vidieka SR
2014-2020

